

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

**การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ
 แบบไตรสิกขา**

**The Qualitative Development of the Pattern of the Administration of the
 School According to the Principle of the Doctrinal Protection
 in the Pattern of the Three Sikkhas**

บุญเรือน เขียรทอง¹, พ.ต.อ. ดร.นพดล บุรณนัฏ²

¹นักศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

²อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

nopadol.bu@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา (1) ศील (หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า) มีผลต่อสมาธิ (2) สมาธิ (การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ) มีผลต่อปัญญา และ(3) ศील (หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า) สมาธิ (การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ) ปัญญา (หลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์) มีผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา ระเบียบวิธีวิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 500 ราย ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง เหตุผลที่เก็บข้อมูลที่โรงเรียนโพธิสารพิทยากร เนื่องจาก โรงเรียนโพธิสารพิทยากรเป็นโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง การบริหารงานในสถานศึกษาได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ (หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนคือ เป็นโรงเรียนคุณภาพพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการสู่มาตรฐานสากล มีคุณธรรม จริยธรรม ตามวิถีไทยบนความพอเพียง

ผลการวิเคราะห์พบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อสมาธิ คือ หลักคุณธรรม การตัดสินใจ และความคุ้มค่า พบว่า ความคุ้มค่า จะส่งผลทำให้การบริหารด้วยสมาธิจะมีค่าเพิ่มขึ้น (2) ปัจจัยที่มีผลต่อปัญญา คือ การมีส่วนร่วม ความอดทนและความรับผิดชอบ พบว่า การมีส่วนร่วม และความอดทน จะส่งผลให้การบริหารงานด้วยปัญญาจะเพิ่มขึ้นด้วย (3) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา คือ ศील (หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า) สมาธิ (การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ) และปัญญา (นิติธรรม ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์) พบว่า การตัดสินใจ มีผลต่อการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบเพิ่มเติมพบว่า ถ้าผู้บริหารมีความอดทน มีการตัดสินใจที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความโปร่งใส การมีส่วนร่วม มีหลักนิติธรรม มีความ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ชื่อสัตย์ และมีคุณธรรมมากขึ้นจะมีผลที่ดีต่อการบริหารโรงเรียน คือมีค่ามากขึ้นลง ถ้าการบริหารเป็นตรงกันข้ามก็ทำให้การบริหารโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: Buddhist principles of good governance as threefold, School Administration, School quality.

Abstract

This research aims to study. 1) The relationship of the morality it contains Integrity decision value affect meditation. 2) meditation containing participation responsibility tolerance affects wisdom. 3) morality concentration and wisdom affecting school quality based on good governance and threefold Buddhist. Methodology used (a) quantitative research by multiple regression analysis the school personel Photisarn Pittayakorn respondents themselves. (b) Quality research School administrators Interviewed by the quality. because quality schools highly competitive, the focus is academic excellence to international standards morality ethics, and qualified official religion. The study results will be presented in this research.

Keywords: Buddhist principles of good governance as threefold, School Administration, School quality.

บทนำ

ในอดีตที่ผ่านมาสถานศึกษาส่วนใหญ่ของไทยยังติดอยู่ในรูปแบบการบริหารแบบระบบราชการมีกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของทางราชการและระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ก็ยังมิได้สร้างกลไกความรับผิดชอบ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษารับผิด ทั้งต่อประชาชน ชุมชน วิชาการและต่อสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภายใต้ระบบเช่นนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะไม่สามารถทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาได้ (รังสรรค์ ณะพรพันธุ์, 2550)

สภาพปัญหาที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่าระบบการบริหารโรงเรียนมิได้มีลักษณะตามหลักธรรมาภิบาล จึงทำให้ประสบความสำเร็จล้มเหลวแก่สถานศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมมากมาย ดังนั้นธรรมาภิบาล จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการการศึกษา โดยเฉพาะ “ภาวะผู้นำ” จึงเข้ามามีบทบาทอย่างมาก ทั้งในระดับสถาบันและระดับประเทศ โดยผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และต้องตอบสนองความต้องการของสังคมในประเทศภูมิภาค ร่วมความเป็นเลิศในคุณภาพของครูอาจารย์และความเป็นเลิศในคุณภาพของนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ จึงต้องใช้ความพยายามในการพัฒนาและปรับปรุง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

การบริหารอย่างต่อเนื่อง โดยนำหลักธรรมาภิบาลตามแนวปฏิบัติที่มุ่งเน้น 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม การมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส แต่การบริหารการศึกษาของประเทศไทยก็ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกลุ่มอาเซียนและโลก จากการจัดอันดับการศึกษาของ สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF). (2558), พบว่าคุณภาพระบบการศึกษาของประเทศไทยซึ่งอยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียนอยู่อันดับที่ 8 และเมื่ออยู่ในระดับโลก ระบบการศึกษาของไทยจะอยู่ในอันดับที่ 78 จากการเปรียบเทียบคุณภาพระบบการศึกษาทั้งในกลุ่มอาเซียนและโลกตามที่กล่าวมานี้ จะพบว่าประเทศไทยมีระบบการศึกษายังล้าหลัง

การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของชาติตะวันตกที่เรานำมาเพื่อใช้แก้ไขปัญหานี้ มีจุดอ่อนหรือจุดด้อยที่ยังต้องปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิตของสังคมตะวันออกอย่างประเทศไทยและผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักธรรมไตรสิกขาซึ่ง ได้แก่ 1. ศีล มีองค์ประกอบ ได้แก่ คุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า 2.สมาธิ มีองค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ 3. ปัญญา มีองค์ประกอบ ได้แก่ นิติธรรม ความโปร่งใส และความซื่อสัตย์ สามารถนำมาประยุกต์และพัฒนาให้หลักธรรมาภิบาลตามรูปแบบของชาติตะวันตกมีความสมบูรณ์ เพื่อให้เป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ สำหรับการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคล และนำไปสู่การบูรณาการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการการศึกษาไทยต่อไปในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ศีล ที่ประกอบด้วย หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า มีผลต่อสมาธิ
- (2) สมาธิ ที่ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ มีผลต่อปัญญา
- (3) ศีล (หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า) สมาธิ (การมีส่วนร่วม ความอดทน ความ

รับผิดชอบ) ปัญญา (หลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์) มีผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา

สมมติฐาน

- (1) ศีล ที่ประกอบด้วย หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า มีผลต่อสมาธิ
- (2) สมาธิ ที่ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ มีผลต่อปัญญา
- (3) ศีล (หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า) สมาธิ (การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ)

ปัญญา (หลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์) มีผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 2,698 คน เหตุผลที่เก็บข้อมูลที่โรงเรียนโพธิสารพิทยากร เนื่องจาก โรงเรียนโพธิสารพิทยากรเป็นโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง การบริหารงานในสถานศึกษาได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามแนวทางการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ (หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนคือ เป็นโรงเรียนคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาการสู่มาตรฐานสากล มีคุณธรรม จริยธรรม ตามวิถีไทยบนความพอเพียง

2. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรตามได้แก่ การบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพ (หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา) ตัวแปรอิสระได้แก่ ศิล ประกอบด้วย หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า สมานิติ ที่ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ ปัญญา ที่ประกอบด้วย หลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาระหว่าง 1 ตุลาคม 2558- 30 กันยายน 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 2,698 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณตามสูตรของ ทาโร ยามาเน ที่มีความคลาดเคลื่อน .05 (ระดับค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 348 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากต้องเลือกประชากรที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารโรงเรียน ได้แก่ ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 500 คน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการสำรวจความคิดเห็นด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขาของ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตัวอย่างจำนวน 500 ราย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ผู้ช่วยภาคสนาม ซึ่งเป็นนักเรียน เป็นผู้แจกแบบสอบถาม โดยคำถามแต่ละชุด จะเป็นคำถามชนิดปลายปิด ผู้ตอบคำถามเพียงแต่เขียนคะแนนลงในช่องคะแนนที่ต้องการเท่านั้น แล้วจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงขั้นตอน

การวิจัย

1. การสร้างมาตรวัดและการนิยามปฏิบัติการ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

1) การให้คะแนนความคิดเห็น การสร้างมาตรวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อทัศนคติ ผู้วิจัยได้ใช้การให้คะแนนเนื่องจากการวัดแบบนี้มีความห่างกันของคะแนนที่สอดคล้องกัน และสม่ำเสมอในช่วงคะแนนและที่สำคัญคือ มาตรวัดแบบนี้มีความไว ต่อความแตกต่างของแต่ละบุคคล หรือหน่วยวิเคราะห์ เนื่องจากมีช่วงคะแนน ตั้งแต่ 0 ถึง 10 แทนที่จะมีเพียง 1 ถึง 5 และจะมีการกลับคะแนนสำหรับข้อคำถามในเชิงลบ

2) มาตรวัดข้อมูลการปฏิบัติตนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนการสร้างมาตรวัดข้อมูลการปฏิบัติตนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 45 รายการ การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา จำนวน 15 รายการและการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา จำนวน 5 รายการ

2. การทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด การทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด เป็นการทดสอบว่าข้อคำถามที่เลือกมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีความเชื่อถือได้ของมาตรวัดเพียงใด ผลจากการทดสอบพบว่าแบบสอบถาม เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขาฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .847

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากร คือ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 2,698 ราย เหตุผลที่เลือกโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เนื่องจาก เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และมีบุคลากรในโรงเรียนมาก และผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่าง จำนวนประชากร 500 ราย จากจำนวนประชากรทั้งหมด 2,698 ราย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความคาดเคลื่อนไม่เกิน 5% แต่ก่อนที่จะออกไปเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือก่อนเพื่อให้เกิดความถูกต้อง โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดลอง (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ตัวอย่างจริงจำนวน 50 ราย ที่ โรงเรียนฤทธิณรงค์รณ เหตุผลที่เลือกโรงเรียนนี้ เพราะเป็นโรงเรียนที่มีผู้บริหารเคยเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิสารพิทยากรมาก่อน รูปแบบการบริหารจะใกล้เคียงกัน ได้ค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้ สถิติพรรณนา เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและพหุเชิงชั้น สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาอิทธิพลของแต่ละกลุ่มตัวแปรอิสระว่ามีผลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด และต้องการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรอิสระ ซึ่งในที่นี่จะมี 3 ชุด โดยต้องการทราบว่าแต่ละชุดของตัวแปรอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากน้อยเพียงใด เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุมีข้อจำกัด ดังนี้ คือความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระต้องเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น และตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง

ผลการวิจัย

ในการรายงานข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ 1. ศีล ที่ประกอบด้วย หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า มีผลต่อสมาธิ 2. สมาธิ ที่ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ มีผลต่อปัญญา 3. ศีล ที่ประกอบด้วย หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า สมาธิ ที่ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ ปัญญาที่ประกอบด้วย หลักนิติธรรม ความโปร่งใส และความซื่อสัตย์ มีผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มี

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

คุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา และข้อสรุปที่ค้นพบได้จากการวิเคราะห์ ต้องหาค่าความสัมพันธ์ทวิระหว่างตัวแปรภายในต่าง ๆ เพื่อให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ว่าไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูงเพื่อให้การวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 1 แสดงค่าสถิติพรรณนาและค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ทวิระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ (500 ราย)

ตัวแปร	SATIS	TRA	PAR	VIR	FAI	VAL	PAT	ROL	RES	DES
SATIS	1.000									
TRA	.109*	1.000								
PAR	.382*	.429*	1.000							
VIR	.018	.024	.140*	1.000						
FAI	.104*	.046	.004	.006	1.000					
VAL	.567*	.128*	.170*	-.156*	.119*	1.000				
PAT	.470*	.215*	.382*	-.040	.095*	.136*	1.000			
ROL	.350*	.494*	.510*	-1.28*	.080*	.177*	.659*	1.000		
RES	.238*	.077*	.264*	-1.25*	-.262*	.062	.386*	.249*	1.000	
DES	.474*	.371*	.151*	-.009	-.393*	.426*	.153*	.376*	-.230*	1.000

* P < .05

เนื่องจากในการวิเคราะห์ครั้งนี้มีตัวแปรหลายตัวที่มีความสัมพันธ์ในเชิงเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่ทำการศึกษายู่ ดังนั้น จึงเป็นการเหมาะสมที่จะทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ทวิระหว่างตัวแปรที่ศึกษา เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรทุกตัว นอกจากนี้ หากตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษามีความสัมพันธ์กันเองสูง จะทำให้เกิดปัญหาทางด้านเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ก่อให้เกิดปัญหา ดังนั้นก่อนจะทำการวิเคราะห์ จึงต้องทำการตรวจสอบค่าความสัมพันธ์สอดคล้องภายใน เพื่อให้เห็นภาพรวมของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัว ที่ใช้ในการวิเคราะห์ และเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันจากการศึกษาตาม ตาราง 1 พบว่าความสัมพันธ์ทวิระหว่างตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการวิเคราะห์ ไม่มีปัญหา (ค่า r ไม่เกิน .80) ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -1.56 ถึง .659

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง หลักคุณธรรม การตัดสินใจ และความคุ้มค่า ซึ่งเป็นองค์ประกอบของศีล ที่มีผลต่อสมาธิ (500 ราย)

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Beta)	t	Sig.
การตัดสินใจ (Decision:DES)	-.055	-1.119	.264
คุณธรรม (Virtue:VIR)	.088	1.964	.050
ความคุ้มค่า (Value:VAL)	.157	3.150	.002

$R^2 = .024, SEE = .99200, F = 4.032, Sig. Of F = .008$

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

หมายเหตุ ; * P< .05

จากการวิเคราะห์ในการพิจารณาพบว่าองค์ประกอบของศีล มีความสัมพันธ์กับสมาธิ ได้แก่ องค์ประกอบ ความคุ้มค่า หมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีการใช้หลักความคุ้มค่ามาก จะส่งผลให้การบริหารด้วยสมาธิเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนคุณธรรมมีความสอดคล้องน้อย และการตัดสินใจไม่มีผลต่อการบริหารงานด้วยสมาธิ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วม ความอดทน และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสมาธิ ที่มีผลต่อปัญญา (500 ราย)

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (Beta)	t	Sig.
ความอดทน (Patient: PAT)	.097	1.935	.054
ความรับผิดชอบ (Responsibility: RES)	-.104	-2.155	.032
การมีส่วนร่วม (Participation: PAR)	.118	2.439	.015

$R^2 = .029$, SEE = .98941, F = 4.921, Sig. Of F = .002

หมายเหตุ ; * P< .05

จากการวิเคราะห์ในการพิจารณาครั้งแรกว่า สมาธิมีความสัมพันธ์กับปัญญาอย่างไร พบว่า การมีส่วนร่วม มีผลต่อปัญญา หมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีการใช้หลักการมีส่วนร่วมมาก จะส่งผลให้การบริหารงานด้วยปัญญาจะเพิ่มขึ้นด้วย แต่ถ้าผู้บริหารการใช้หลักการมีส่วนร่วมน้อยลง จะส่งผลให้การบริหารงานด้วยปัญญาลดลงด้วย และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบเพิ่มเติม พบว่า ถ้าผู้บริหารมีความอดทนสูง จะส่งผลทำให้การบริหารด้วยปัญญาจะมีค่าเพิ่มขึ้น แต่ถ้าผู้บริหารไม่มีความอดทนจะส่งผลทำให้การบริหารด้วยปัญญามีค่าลดลงด้วย สำหรับการมีความรับผิดชอบไม่มีผลกระทบต่อการบริหารงานด้วยปัญญา

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลการบริหารโรงเรียนมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา (500 ราย)

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยปรับมาตรฐาน		
	แบบจำลอง 1	แบบจำลอง 2	แบบจำลอง 3
คุณธรรม (Virtue:VIR)	.088*	.098*	.064*
การตัดสินใจ (Decision:DES)	.157*	.285*	.441*
ความคุ้มค่า (Value:VAL)	-.055*	.395*	.354*
การมีส่วนร่วม(Participation:PAR)		.112*	.238*
ความรับผิดชอบ(Responsibility:RES)		.159*	.160*
ความอดทน (Patient:PAT)		.274*	.366*
นิติธรรม (Rule of Law:ROL)			-.162*
ความโปร่งใส(transparency:TRA)			-.211*
ความซื่อสัตย์ (Faithfulness:FAI)			-.083*
R	.154	.755	.790
R ²	.024	.570	.624
SEE	.99200	.66038	.61950
F	4.032	108.9188	90.313

หมายเหตุ ; * P< .05

จากการวิเคราะห์ในการพิจารณาครั้งแรกว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา พบว่า การตัดสินใจ มีผลต่อการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด หมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีการตัดสินใจที่ดี จะส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนอย่างมีคุณภาพมากที่สุด แต่ถ้าผู้บริหารขาดการตัดสินใจที่ดี จะส่งผลให้การบริหารโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบเพิ่มเติมพบว่า ถ้าผู้บริหารมีความอดทน มีการตัดสินใจที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความโปร่งใส การมีส่วนร่วม มีหลักนิติธรรม มีความซื่อสัตย์ และมีคุณธรรมมากขึ้นจะมีผลที่ดีต่อการบริหารโรงเรียน คือมีค่ามากขึ้น ถ้าการบริหารเป็นตรงกันข้ามก็ทำให้การบริหารโรงเรียนมีผลน้อยลงด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อสมาธิ คือ หลักคุณธรรม การตัดสินใจ และความคุ้มค่า ผลการศึกษาพบว่า จากการวิเคราะห์ในการพิจารณาพบว่า ความคุ้มค่า มีผลต่อสมาธิ หมายความว่า ถ้าผู้บริหารด้วยปัจจัยความคุ้มค่า จะส่งผลให้การบริหารงานด้วยสมาธิจะเพิ่มขึ้นด้วย แต่ถ้าผู้บริหารด้วยปัจจัยความค่าน้อย จะส่งผลให้การบริหารงานด้วยสมาธิลดลงด้วย และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบเพิ่มเติมพบว่า ถ้าผู้บริหารมีหลักคุณธรรมสูง มีหลักความคุ้มค่าสูง จะส่งผลทำให้การบริหารด้วยสมาธิจะมีค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

จากการทดสอบสมมุติฐานข้อ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหา คือ การมีส่วนร่วม ความอดทนและความรับผิดชอบ ผลการศึกษา พบว่า จากการวิเคราะห์ในการพิจารณาพบว่า การมีส่วนร่วม และความอดทน มีผลต่อปัญหา หมายความว่า ถ้าผู้บริหารการมีส่วนร่วม และความอดทนสูง จะส่งผลให้การบริหารงานด้วยปัญหาก็จะเพิ่มขึ้นด้วย แต่ถ้าผู้บริหารมีการมีส่วนร่วม และความอดทนน้อยลง จะส่งผลให้การบริหารงานด้วยปัญหาลดลงด้วย และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบเพิ่มเติม พบว่า ถ้าผู้บริหารมีความรับผิดชอบสูง จะส่งผลทำให้การบริหารด้วยสมมติฐานข้อที่ 2 เพิ่มขึ้น สำหรับการมีส่วนร่วมไม่มีผลกระทบต่อการบริหารงานด้วยสมมติฐานข้อที่ 2

จากการทดสอบสมมุติฐานข้อ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา คือ ศิล (หลักคุณธรรม การตัดสินใจ ความคุ้มค่า) สมาน (การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ) และปัญญา (นิติธรรม ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์) พบว่าจากการวิเคราะห์ในการพิจารณาพบว่า การตัดสินใจ มีผลต่อการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด หมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีการตัดสินใจที่ดี จะส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าผู้บริหารขาดการตัดสินใจที่ดี จะส่งผลให้การบริหารโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบเพิ่มเติม พบว่า ถ้าผู้บริหารมีความอดทน มีการตัดสินใจที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความโปร่งใส การมีส่วนร่วม มีหลักนิติธรรม มีความซื่อสัตย์ และมีคุณธรรมมากขึ้นจะมีผลดีต่อการบริหารโรงเรียน คือมีค่ามากขึ้นลง ถ้าการบริหารเป็นตรงกันข้ามก็ทำให้การบริหารโรงเรียนมีผลน้อยลงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

จากการศึกษาพบว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาลของ จรรยา พวงเงินมาก (2551:79-94) วิฑิตพงษ์ บุญประคม (2552 : 73-81) สันถวัฒน์ พยาเลี้ยง (2552 : 63-93) บังอร จันกรม (2552 : 90-132) สามารถ อภิสิทธิ์ (2553 : 77-116) เอมอร วัฒนา (2553) ปริญา สัญพิง (2553 : 58-70) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาด้วยหลักไตรสิกขาของ พระมหาบรรจง จนทศุตโต (แผ่นทอง)(2552 : บทคัดย่อ) นายทวีศักดิ์ ทองทิพย์(2556 : บทคัดย่อ) พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ (ภักดีแสน)(2556 : บทคัดย่อ) พระมหาวิเชียร ปญญาวิชโร (จันท) (2556 : บทคัดย่อ) วรภรณ์ เรืองศรี (2558 : บทคัดย่อ) เนื่องด้วยการสร้างระบบบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลต่อการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้นระบบการบริหารการศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้สถานศึกษานั้นดำรงอยู่ได้ จึงเห็นได้ว่า การบริหารโรงเรียนยุคใหม่นี้ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากในการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรและอีกทั้งปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้วิจัยจึงนำหลักไตรสิกขามาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาด้วยอีกทาง จึงทำให้ผู้วิจัยได้จัดทำหลักการบริหารการศึกษาแนวใหม่ ที่ผสมผสานการบริหารการศึกษาแบบธรรมาภิบาล และหลักไตรสิกขาเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาให้มีรูปแบบการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยเรียกหลักการบริหารการศึกษาแนวใหม่นี้ว่า “หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา” ขึ้น

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกเขต
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไปถ้าได้นำผลของการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขามาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับโรงเรียนที่มีการบริหารโรงเรียนแบบตะวันตกในระดับโรงเรียนขนาดเดียวกัน ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์แก่วงการศึกษาในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พื้นฐานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อประชาชน.** กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษสิริ รื่นรัมย์ และคณะ. (2556). **บรรณดั่งคัมภีร์ & การประเมินค่าบรรณดั่งคัมภีร์.** กรุงเทพฯ : ไชเบอร์พริ้นท์, 2556.
- ฐิติพงษ์ บุญประคม. (2552). **การบริหารโดยใช้ธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานองบัวลำภูเขต 1.** วิทยานิพนธ์ (ศศ.บ.), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทวีศักดิ์ ทองทิพย์. (2556). **การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักไตรสิกขาของโรงเรียนวัดพระพุทธบาทเขากระโดง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.** ดุษฎีนิพนธ์ (พธ.ด.), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บังอร จันกรม. (2552). **ศึกษาการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดของครูสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). **การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล.** กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า , 2558.
- ประจวบ จันทร. (2556). **รูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อความ เป็นเลิศ.** วิทยานิพนธ์ (ปร.ด.), มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พระมหาวิเชียร ปณฺญาวชิโร (จันท). (2556). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา :กรณีศึกษาโรงเรียนวิถิพุทธ ในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ (พธ.ม.), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาศุภกิจ สุภกิจใจ (ภักดีแสน).(2556). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา : กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ (พธ.ม.), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2552). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ : ฉบับประมวลศัพท์.** กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ.(2556). **ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **กระทรวงศึกษาบนเส้นทางปฏิรูปการศึกษา : ผลงานปฏิรูปการศึกษาที่เป็นรูปธรรม**. กรุงเทพฯ, 2552.
- เอมอร วัฒนา.(2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3**. วิทยานิพนธ์ (ศศ.ม.), มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Catacutan, Maria Rosario G. de Guzman, Allan B. **Ethical decision-making in academic administration: a qualitative study of college deans’ ethical frameworks**. Retrieved September 9, 2015, from <https://su-plus.strathmore.edu>.
- Radzi, NorfarizaMohd. **Development of an Effective School-Based Financial Management Profile in Malaysia: The Delphi Method Application**. Retrieved June 23, 2015, from <http://eric.ed.gov/>.
- The World Economic Forum. (2558). **การจัดอันดับการศึกษาไทยในปี 2556**. สืบค้นเมื่อ พฤศจิกายน 22, 2558 จาก <http://www.uasean.com/>.